

FIȘA DISCIPLINEI***Psihologia vârstelor II***

Anul universitar 2025-2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca
1.2. Facultatea	Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației
1.3. Departamentul	Departamentul de Psihologie Aplicată
1.4. Domeniul de studii	Psihologie
1.5. Ciclul de studii	Nivel de baza (BA)-licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	Psihologie/psiholog
1.7. Forma de învățământ	Zi

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		Psihologia vârstelor				Codul disciplinei		PLM2213			
2.2. Titularul activităților de curs			Conf. Dr. Bernáth Anna Emese								
2.3. Titularul activităților de seminar			Conf. Dr. Bernáth Anna Emese								
2.4. Anul de studiu		2	2.5. Semestrul		4	2.6. Tipul de evaluare		E	2.7. Regimul disciplinei		DS

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	4	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/ laborator/ proiect	2
3.4. Total ore din planul de învățământ	56	din care: 3.5. curs	28	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					69 ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					28
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					14
Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					20
Tutoriat (consiliere profesională)					5
Examinări					2
Alte activități					
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				69	
3.8. Total ore pe semestru				125	
3.9. Numărul de credite				5	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	
4.2. de competențe	

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Sală de curs, echipament audio-video, tablă albă, platforma MS Teams
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	Sală de seminar, echipament audio-video, tablă albă

6.1. Competențele specifice acumulate¹

¹ Se poate opta pentru competențe sau pentru rezultatele învățării, respectiv pentru ambele. În cazul în care se alege o singură variantă, se va șterge tabelul aferent celeilalte opțiuni, iar opțiunea păstrată va fi numerotată cu 6.

Competențe profesionale/esențiale	(Cfct1) Operarea cu concepte fundamentale domeniului psihologiei dezvoltării în vederea (RAI) identificării nevoilor, clarificării contractului/sarcinilor și stabilirii obiectivelor în cadrul relației psiholog-client, sub supervizare (clienții pot fi indivizi, grupuri sau organizații, comunități sau societăți, în diverse contexte/situații)
Competențe transversale	(CF2) Relaționarea și comunicarea interpersonală specifică domeniului psihologiei, prin (RAI) stabilirea unei alianțe de lucru, adoptarea perspectivei celorlalți și recunoașterea experiențelor acestora, exprimarea propriilor gânduri, contribuții profesionale și împărtășirea de informații cu clienții, alți profesioniști, publicul larg, precum și gestionarea adecvată a granițelor profesionale și personale, sub supervizare.

6.2. Rezultatele învățării

Cunoștințe	Studentul/Absolventul: – Cfct1 a) descrie logic și articulat principiile de bază care stau la baza științei psihologiei dezvoltării, în cadrul practicii profesionale curente. – Cfct1 b) identifică pertinent principalele caracteristici asociate sănătății mentale și bunăstării psihologice, funcționării și dezvoltării normotipice și atipice, precum și condițiile lor prealabile, în cadrul interacțiunii cu beneficiarii serviciilor psihologice. – Cfct1 d) diferențiază principalele metodologii utilizate în cercetarea și practica psihologiei dezvoltării; – Cfct1 e) localizează adecvat principalele teorii ale psihologiei dezvoltării în paradigmele dominante ale disciplinei, atunci când realizează o analiză a literaturii de specialitate. – CF2 a) distinge principalele teorii și modele de comunicare, necesare în relația cu clientul. – CF2 b) raportează principalele teorii despre relații sociale/interacțiuni, necesare în interacțiunea cu clientul. – CF2 c) operează pertinent cu limbajul și terminologia specifice domeniului psihologiei dezvoltării, în interacțiunea cu beneficiarul serviciilor psihologice, astfel încât acesta să înțeleagă mesajul transmis.
AptitudiniCfct1	Studentul este capabil să: – Cfct1 a) adaptează terminologia psihologică în comunicarea cu diferite categoriile socioprofesionale vizate ca și clienți, precum și de tipul de diagnostic și intervenție. – Cfct1 b) își calibrează adecvat comportamentul în contactul cu clienți aflați în diferite stări emoționale și stadii de dezvoltare – (Cfct1) c) realizează demersurile necesare în vederea intervievării, ascultării și observării clientului în cadrul interacțiunii cu aceștia. – CF2 a) exprimă o serie de abilități interpersonal (ex.: fluentă verbală, expresivitate emoțională/afectivă, persuasiune, căldură/acceptarea celui alt, empatie, perspectivare, consistență comportamentală) în relația cu clientul (relizarea unui life span interviu) – CF2 b) obține consimțământul informat în împărtășirea informațiilor și contribuțiilor profesionale cu clienții și persoane relevante, ținând cont de statutul/condiția acestora (ex.: părinți). – CF2 c) negociază adecvat nevoile, obiectivele, procesul și rezultatele evaluării/intervenției realizate asupra clientului, sub supervizare. – CF2 e) formulează și comunică informații cu caracter profesional într-o manieră adaptată specificului interlocutorului, sub supervizare.

Responsabilități și autonomie	Studentul are capacitatea de a lucra independent: – Cfct1 a) utilizează coerent norme, standarde și metodologii specific în proiectarea demersurilor de diagnoză psihologică, sub supervizare. – Cfct1 b) manifestă profesionalism prin formularea pertinentă de întrebări pentru a înțelege cauzele comportamentului clientului și interpretarea evenimentelor în care este implicat, atunci când interacționează cu acesta. – Cfct1 c) manifestă deschidere interpersonală prin disponibilitatea de a răspunde nevoilor și obiectivelor clientului în relația cu acesta. – Cfct1 d) empatizează cu clientul, prin dorința de a înțelege situația sa și de a împărtăși sentimentele experimentate de acesta în cadrul relației psiholog-client. – Cfct1 e) activează o deschidere colaborativă în lucrul cu clienții și alte persoane, într-un manieră de relaționare bazată pe respectul „celuilalt”. – Cfct1 f) prezintă coerent informațiile, folosind un limbaj clar și materiale scrise adecvate, făcând ajustări rezonabile pentru a optimiza înțelegerea în fața unei audiențe, sub supervizare. – Cfct1 g) demonstrează asimilarea tehnicilor de relaționare în grup, a capacităților empatice de comunicare interpersonală și de asumare de roluri specifice în cadrul muncii în echipă.
	– CF2 a) demonstrează deschidere interpersonală în construirea comunicării și relațiilor cu clientul. – CF2 b) comunică concluzii și recomandări psihologice într-o manieră clară și etică, adaptată audienței, fie că este vorba de profesioniști, clienți sau publicul larg, sub supervizare. – CF2 c) manifestă onestitate relațională, prin obținerea consimțământului informat, dezvoltarea contractului psihologic, raportarea rezultatelor. – CF2 d) exprimă o atitudine suportivă, prin furnizarea de feedback relevant, în comunicarea cu clientul.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Înțelegerea mecanismelor și diferitelor procese de dezvoltare la fiecare etapă: senzo/motorie, limbaj, cognitiv, moral, identitate. Aplicarea conceptelor și a modelelor teoretice la înțelegerea caracteristicilor psihologice ale persoanelor în diferite stadii de dezvoltare
7.2 Obiectivele specifice	– Înțelegerea factorilor care conturează diferitele trasee de viață ale unor persoane aflate în dezvoltare și formarea capacității de interpretare a influențelor eredității și mediului social asupra acestor persoane. – Înțelegerea influențelor normative și non-normative care acționează asupra dezvoltării – Utilizarea adecvată în comunicarea profesională a conceptelor, teoriilor și metodelor de bază specifice psihologiei, în special, și științelor socioumane, în general – Înțelegerea diferitelor stadii de vârstă de dezvoltare în etapa prenatală, postnatală, vârsta sugarului, a preșcolarului, a școlarului, a adolescentului, respectiv vârsta adultă și vârsta a treia.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Etapa prenatală: etapele dezvoltării în uter, factori principaliaile dezvoltării în uter, dezvoltarea organică, dezvoltarea cerebrală, dezvoltare senzorială efectele stării emoționale ale mamei asupra dezvoltării fătului, factori teratogeni, dezvoltare prenatală atipică	Expunerea, problematizarea, sintetizarea	
2. Nașterea: nutriția, greutatea la naștere, probleme ce pot interveni în timpul nașterii, evaluarea competențelor nou născuților, scorul Apgar, testul Brazelton, reflexe la naștere și importanța lor, diversitatea culturală a nașterii.	Expunerea, problematizarea, sintetizarea	
3. Primul an de viață – dezvoltare fizică și cognitivă: dezvoltare senso-motrică, dezvoltarea creierului, evaluarea competențelor sugarilor, imitație, atenție, comunicare.	Expunerea, problematizarea, sintetizarea	
4. Primii ani de viață, dezvoltarea socio-emoțională. Atașamentul: atașamentul, cercetările care vizează legătura mamă-copil, tipurile de atașament, emoții de bază, Bowlby, tipurile de atașament după Ainsworth, evaluarea atașamentului mamă-copil	Expunerea, problematizarea, sintetizarea	

5. Privarea de mamă:Spitz, Winnikott, sindromul de dezorganizare structurală,dezvoltarea eului,control emoțional, conștiință de sine,dezvoltare relațiilor sociale,efectele separației de mamă, hospitalizarea, copii crescuți în leagăne	Expunerea, problematizarea, sintetizarea	
6. Caracteristici specifice ale dezvoltării cognitive la sugari: etapa senzomotrică.	Expunerea, problematizarea, sintetizarea	
7. Caracteristici specifice ale dezvoltării cognitive la vârsta preșcolară: etapa preoperatorie, categorizarea, gândirea egocentrică, decentrarea, sincretismul, reprezentări simbolice, organizarea cunoștințelor, rezolvarea de probleme, categorizarea, caracteristicile de conținut ale gândirii, gândirea magică la copii	Expunerea, problematizarea, sintetizarea	
8. Caracteristici specifice ale dezvoltării cognitive la școlari și adolescenți: etapa operatorie, organizarea cunoștințelor, rezolvarea de probleme, adaptarea la cerințele școlare, efectele mediului social asupra dezvoltării cognitive.	Expunerea, problematizarea, sintetizarea	
9. Teoriile dezvoltării morale: etapele dezvoltării morale după Kohlberg și Piaget	Expunerea, problematizarea, sintetizarea	
10. Dezvoltarea limbajului: etapele dezvoltării limbajului, teoriile dezvoltării limbajului, dezvoltarea limbajului la copii în situații dificile din punct de vedere socio- economic, Berenstein, efectul programelor designate dezvoltării (ex. Head Start)	Expunerea, problematizarea, sintetizarea	
11. Psihologia dezvoltării școlarului: dezvoltarea cognitivă, dezvoltarea socio-emoțională, etapele dezvoltării morale, adaptarea la cerințele școlare, efectele mediului social asupra dezvoltării cognitive, stilurile educaționale)	Expunerea, problematizarea, sintetizarea	
12. Psihologia dezvoltării adolescentului: teoriile și modelele adolescenței, modificările fizice și psihice în adolescență, criza de identitate și sarcinile adolescenței, problemele tipice ale adolescenței, adolescența atipică, tulburările de personalitate și prevenția acestora)	Expunerea, problematizarea, sintetizarea	
13. Psihologia dezvoltării adultului: sarcinile și problemele specifice ale vârstei adulte, diferențe între sexe, teoriile și modelele , problemele specifice ale vârstei adulte, modificările fizice, cognitive, emoționale și sociale la vârsta adultă, înfruntarea bolilor, pregătirea pentru moarte)	Expunerea, problematizarea, sintetizarea	
14. Psihologia dezvoltării vârstei adulte: teoriile vârstei adulte, probleme specifice ale vârstei adulte, modificările fizice, cognitive, emoționale, sociale la vârsta adultă, înfruntarea bolilor, pregătirea pentru moarte.	Expunerea, problematizarea, sintetizarea	

Bibliografie

- Bernáth, A. Bevezetés a fejlődéslelektanba. II. A méhenbelüli fejlődéstől az időskorig egyetemi jegyzet (suport de curs).
- Roth, M. Vincze (Bernáth) (2010). A. Fejlesztéslelektan. Presa Universitara Clujeana.
- Cole, M., Cole, R.S. (2005). Fejlesztéslelektan, Osiris, Budapest
- Shaffer, D.R. (2020). Developmental psychology. Childhood and Adolescence. Brooks & Cole Pub. Co. California.
- Vanderzanden, J.W. (2019). Human Development. New York: McGraw-Hill, Inc.
- Bernáth L., Solymosi K. (1997). *Fejlesztéslelektan olvasókönyv*. Tertia Kiadó, Budapest
- Mérei F., V. Binét Á. (1999). *Gyermekelelektan*. Medicina Könyvkiadó RT., Budapest
- Mönks, F. J., Knoers, A. M. P. (1998). *Fejlesztéslelektan*. FITT IMAGE – Ego School, Szentendre
- Vajda Zsuzsanna (2001). *A gyermek pszichológiai fejlődése*. Helikon Kiadó, Budapest
- Piaget, J., Inhelder, B. (1999). *Gyermekelelektan*. Osiris Zsebkönyvtár, Budapest
- Piaget, J. (1978). *Szimbólumképzés gyermekkorban*. Gondolat, Budapest
- Gopnik, A., Meltzoff, A. E. & Kuhl, P. (2022). Bölcsék a bölcsőben-Hogyan gondolkodnak a babák? Typotex kiadó, Budapest.
- Sternberg, J.R. & Berg, C. (2018). Intellectual development. Cambridge University Press

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
1.Dezvoltarea senzorială în uter.	Expunere, discuții de grup, clarificare conceptuală, proiect individual	
2.Nașterea.Starea nou născutului. Metode de examinare ale nou născutului.	Expunere, discuții de grup, clarificare conceptuală, proiect individual	
3.Cicluri familiale. Starea emoțională ale mamei după naștere. Depresia postnatală. Nașterea prematură. Rolul tatălui. Condițiile optime de dezvoltare ale sugarilor.	Problematizare, discuții și proiecte de grup, descoperire dirijată, sintetizarea cunoștințelor.	
4.Atașamentul timpuriu. Anxietatea de separare.Efectele separării de părinți.Separarea permanentă și temporară de la părinți. Efecte asupra atașamentului si dezvoltării socio-emoționale.	Problematizare, discuții și proiecte de grup, descoperire dirijată, sintetizarea cunoștințelor.	
5.Dezvoltarea cognitivă la sugari. Rezolvarea de probleme, memorie, categorizarea la sugari. Experimente legate de permanența obiectului.	Problematizare, descoperire dirijată, studii de caz, sintetizarea cunoștințelor.	
6.Dezvoltarea cognitivă la preșcolari.Gândire a magică, animismul, finalismul, artificialismul.	Expunere, discuții de grup, clarificare conceptuală, proiect de grup	
7.Dezvoltarea cognitivă la preșcolari. Dezvoltarea desenului și a jocului. Efectul poveștilor asupra dezvoltării cognitive și emoționale la copii.	Problematizare, descoperire dirijată, discuții și proiecte de grup	
8.Dezvoltarea emoțională și socială la preșcolari. Dezvoltare anxietăților.Stiluri parentale și efectul lor asupra dezvoltării socio-emoționale.	Evaluare studii de caz.	
9.Dezvoltarea cognitivă emoțională și socială la vârsta școlară. Dezvoltarea eului și a personalității.	Expunere, problematizare, vizualizare video/experimente	
10.Probleme comportamentale la preșcolari si școlari.Furtul, minciuna. Agresivitatea și comportamentul prosocial.	Problematizare, descoperire dirijată, discuții și proiecte individuale, sintetizarea cunoștințelor.	
11.Dezvoltarea în adolescență. Adolescenții din societatea de azi.Tranziția la maturitate. Diferențe de gen în formarea identității. Probleme specifice ale adolescenței.	Problematizare, descoperire dirijată, discuții și sintetizare	
12.Vârsta adultă:Teoria lui Arnett despre vârsta adultă.	Proiect individual, analiză materiale video, experimente	
13. Confrontarea psihologică cu probleme specifice ale vârstei a treia.	Expunere, discuții de Grup, sintetizarea cunoștințelor.studii de caz.	
Recapitulare și sintetizare.	Expunere, discuții de Grup, sintetizarea cunoștințelor.	
Bibliografie 1. Cole, M., Cole, R.S. (2005). Fejlődéslektan, Osiris, Budapest 2. Shaffer, D.R. (2020). Developmental psychology. Childhood and Adolescence. Brooks & Cole Pub. Co. California. 3. Vanderzanden, J.W. (2019). Human Development. New York: McGraw-Hill, Inc.. 4. Méreif, V. Binét. (1999). Gyermeklélektan. Medicina Könyvkiadó Rt., Budapest 5. Mönks, F.J., Knoers, A.M. P. (1998). Fejlődéslektan. FITTIMAGE – ego school, Szentendre. 6. Piaget, J., Inhelder, B. (1999). Gyermeklélektan. Osiris Széchenyi Könyvtár, Budapest 7. Fisher, C.B., Lerner, R.M. (1994). Applied Developmental Psychology. McGraw-Hill Print 8. Winnicott, D.W. (2000). Kisgyermek, család, külvilág. Animula Kiadó, Budapest. 9. Bernáth, L., Solymosik. (1997). Fejlődéslektan olvasókönyv. Tertia Kiadó, Budapest 10. Vajda Zsuzsanna (2001). <i>A gyermek pszichológiai fejlődése</i>. Helikon Kiadó, Budapest		

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Temele de curs și seminar propuse sunt subiecte de actualitate în cercetarea fundamentală și aplicativă din domeniul psihologiei, iar abordarea lor în cadrul acestei discipline se bazează pe rezultatele recente din literatura de specialitate. De asemenea, tematica disciplinei acoperă conceptele majore relevante pentru aplicațiile psihologiei cerute pe piața muncii și pentru standardele comunității profesionale.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Cunostințe. Capacitatea de analiză și sinteză a materialelor	Examen scris	50%
	Participare	50% obligatorie	
10.5 Seminar/laborator	1) Proiecte individuale și de grup. (2) Studiu de caz bazat pe interviu semistrukturat cu o mamă, (3) Interviul clinic bazat pe modelul lui Piaget cu copii preșcolari și școlari.	Evaluare pe parcurs	50%
	Participare	75% obligatorie	

10.6 Standard minim de performanță

În cazul în care la (punctul 10.4) studentul nu obține notă de trecere (5,00), atunci examenul nu este promovat, nici dacă a îndeplinit sarcinile prevăzute la activitățile trecute la pct. 10.5. În cazul cursului, seminarului sau orelor practice (laborator, practică, proiect etc.), numărul maxim de absențe (motivată sau nemotivată) nu poate fi mai mare de 15% din numărul total de ore. Neprezentarea studentului la activitățile didactice va duce la excluderea acestuia de la examenul sesiune (vezi regulamentul ECTS). Predarea și prezentarea lucrării(lor) sunt obligatorii fiind precondiție de prezentare la examen. Punctajul maxim va fi acordat doar la lucrări trimise la timp (termenul de limită stabilit de către titularul disciplinei). În perioada de grație (5 zile de la data limită), lucrarea depusă poate fi acceptată cu un punctaj mai mic. Temele depuse după perioada de grație, dacă obțin o notă de trecere, valorează 0 puncte în nota finală, dar studentul devine îndreptățit să participe la examen. Sarcinile prevăzute în decursul semestrului pot fi predate/trimise în perioada sesiunilor de examene, cu condiția de a nu se calcula în nota finală, doar dau dreptul studentului să participe la examen. Studenții care se înscriu în sesiuni ulterioare sesiunii normale (în sesiune deschisă, de restanță, de lichidare) trebuie să parcurgă și să satisfacă obligatoriu toate cerințele prevăzute în semestrul respectiv (prezență prevăzută la diferitele activități, examene parțiale, teme, proiecte etc.) Orice lucrare plagiată, copiată, identică, precum și orice inspirație, colaborare, copiere se consideră fraudă, caz în care persoana(ele) în cauză vor fi sancționate cu nota 1,00 (unu). Fraudarea examenelor se sancționează cu exmatricularea de la studii.

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)²

	Eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă
--	--

Data completării:
15.04.2025

Semnătura titularului de curs
Conf. dr. Bernáth Anna Emese

Semnătura titularului de seminar
Conf. dr. Bernáth Anna Emese

Data avizării în departament:
25.04.2025

Semnătura directorului de departament
Conf. dr. Kotta Ibolya

